

SOSYAL HİZMET UZMANLARI DERNEĞİ
GENEL MERKEZİ

Sayı : 2020/2

03/02/2020

Konu: Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele
Koordinasyon Planına İlişkin Öneriler

..... BAKANLIĞINA

Sosyal hizmet, insan hakları ve sosyal adalet ilkelerine uygun olarak birey, grup, aile ve toplumun iyilik halini artırmak için sosyal değişime, sorun çözmeye, güçlenmeye ve özgülleşmeye katkı sağlayan bir meslektir.

1987 yılında kurulan Sosyal Hizmet Uzmanları Derneğinin (SHUDER) ülke genelinde 23 şubesi bulunmaktadır. Derneğimiz aynı zamanda, Uluslararası Sosyal Hizmet Federasyonu (IFSW) üyesidir. Sosyal hizmet mesleğini tanıtmak, yaygınlaştırmak ve meslektaşlarının haklarını savunmak üzere kurulan SHUDER, sosyal hizmet alanında bilgi üreterek, deneyim paylaşarak ve gerektiğinde kurumlara görüşlerini sunarak kamusal sorumluluklarını yerine getirmektedir.

Bilindiği üzere, 2020-2021 yıllarını kapsayan dönemde, kadına yönelik şiddet ile mücadelede öncelikli olarak gerçekleştirilmesi planlanan çalışmaların kurumlar arası işbirliği ve eşgüdüm ile yürütülmesi amacıyla 5 icracı Bakanlık ve Diyanet İşleri Başkanlığınca “Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Koordinasyon Planı” çalışmaları yürütülmektedir.

Sorunun çözümüne önemli katkılar sağlayacağını düşündüğümüz koordinasyon çalışmalarının amacına ulaşması için sivil toplumun da sürece katkı sağlaması amacıyla SHUDER olarak hazırladığımız önerileri ilgili icracı Bakanlıkların dikkatine sunmak istiyoruz.

Bu itibarla, gelecek dönemde oluşturulması planlanan Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı için hazırlanan önerilerimiz yazı ekinde sunulmuş olup konuyla ilgili ulusal düzeyde yürütülecek her türlü çalışmaya katılım sağlamak istediğimizi önemle ifade etmek isteriz.

Saygılarımla,

Fikri AKBİN
Genel Başkan

EKİ:
Öneriler (6 Sayfa)

SOSYAL HİZMET UZMANLARI DERNEĞİ
GENEL MERKEZİ

DAĐITIM:

Adalet Bakanlığı

- Ceza İşleri Genel Müdürlüğü

Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

- Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü

Diyanet İşleri Başkanlığı

İçişleri Bakanlığı

- Emniyet Genel Müdürlüğü

Millî Eğitim Bakanlığı

Sağlık Bakanlığı

- Kamu Hastaneleri Genel Müdürlüğü

EK- KADINA YÖNELİK ŞİDDETLE MÜCADELE KOORDİNASYON PLANINA İLİŞKİN ÖNERİLER

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Koordinasyon Planı Hedef-1'e (T.C. Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı) İlişkin Öneriler

- ŞÖNİM'lerin hizmet verdikleri nüfus ve bunların gereksinimleri göz önünde bulundurularak kaynakları güçlendirilmeli ve meslek elemanı (şiddete maruz bırakılan kadınla çalışma konusunda uzman sosyal hizmet uzmanı, psikolog vb.) kapasiteleri artırılmalıdır.
- ŞÖNİM'lerde çalışan profesyonellerin (sosyal hizmet uzmanı, psikolog vb.) görev tanımları mesleki yetkinlikler ve yeterliklere uygun olarak gözden geçirilmeli; meslek elemanlarına, çok önemli ve izlenmesi gereken vakalar göz önünde bulundurularak, bu sorumlulukların dışında kalan konularda sorumluluk verilmemelidir.
- Meslek elemanlarına periyodik aralıklarla hizmet içi eğitimler verilmeli ve desteklenmelidir.
- Meslek elemanlarının zaman içerisinde tükenmişlikleri söz konusu olabileceğinden **süpervizyon ve kendine bakım programları** planlanmalıdır.
- Ülkedeki tüm ŞÖNİM'ler arasında deneyim paylaşımı, yardımlaşma ve iş birliği geliştirilmelidir.
- Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bünyesinde etkin ve yaygın hizmet veren Sosyal Hizmet Merkezleri'nin hizmet verdikleri nüfus ve bunların gereksinimleri göz önünde bulundurularak kaynakları güçlendirilmeli ve bu merkezlerde şiddete maruz bırakılmış kadınlarla çalışma konusunda yetkinlik ve yeterliğe sahip sosyal hizmet uzmanları istihdam edilmelidir.
- Meslek elemanlarının (şiddete maruz bırakılan kadınla çalışma konusunda uzmanlaşmış sosyal hizmet uzmanı vb.) hizmet içi eğitimlerle kapasiteleri arttırılmalıdır.
- Sosyal Hizmet Merkezleri'nde hem kurum çalışanlarına hem de merkezin bulunduğu topluluğa yönelik olarak toplumsal cinsiyet farkındalığını geliştirmek üzere eğitimler gerçekleştirilmelidir.
- Sosyal Hizmet Merkezleri'nde kadına yönelik erkek şiddeti konusunda koruyucu-önleyici, güçlendirici eğitimler düzenlenmelidir.

EK- KADINA YÖNELİK ŞİDDETLE MÜCADELE KOORDİNASYON PLANINA İLİŞKİN ÖNERİLER

- Sosyal Hizmet Merkezleri'nde verilecek olan tüm eğitimlere erkeklerin katılımını da sağlamaya yönelik çalışmalar gerçekleştirilmelidir.
- Aile danışmanlığı sisteminin güçlendirilmesinin yanı sıra boşanma süreci danışmanlığı sistemi de güçlendirilmelidir.
- Kadına yönelik erkek şiddetiyle mücadele konusunda kamu personeline ve diğer toplum üyelerine verilmesi planlanan eğitimlerin içeriklerinin alanda uzmanlaşmış profesyoneller tarafından hazırlanması ve eğitim verecek kişilerin de bu alanda uzman kişiler tarafından seçilmesine özen gösterilmelidir.
- Kadına yönelik erkek şiddeti ile ilgili konularda yardım vermek üzere ayrı bir yardım hattı oluşturulması, hattın 24 saat ulaşılabilirliğinin sağlanması ve iletişim kurmaya engel olmayacak şekilde çok dilli olarak yapılması gerekmektedir.
- Tüm çabalara rağmen sığınma evlerinin gizlilikleri ve bununla birlikte söz konusu evlerde yaşayan kadın ve çocukların güvenlikleri yeterince sağlanamamaktadır. Saldırganların kadını takip ederek ona zarar vermesini engelleyecek caydırıcı önlemler alınmalıdır.
- Sığınma evi sisteminin kadının yaşamıyla ilgili sorumluluk almasını destekleyen; eğitsel, sosyal, ekonomik güçlenmesini sağlayan daha özgürleştirici bir sisteme kavuşturulması sağlanmalıdır.
- Sığınma evlerinde ruhsal travma konusunda uzmanlaşmış meslek elemanları (sosyal hizmet uzmanı, psikolog vb.) istihdam edilmelidir.
- Sığınma evinde kalan kadınlar çoğunlukla sosyal yaşamdan izole edildiklerini, saldırıya maruz bırakılmalarına rağmen cezalandırılanın kendileri olduğunu ifade etmektedirler. Bu durum dikkate alınarak kadınların hem güvende hem özgür hissedebilecekleri farklı bir sığınma evi modeli geliştirilebilir.
- Sığınmaevi sonrası kadınların ekonomik güçlenmeleri için istihdamları ve belli bir süreliğine de olsa kira sorununun çözümü için sosyal konutlarda barınmasının sağlanmasına yönelik ivedilikle çalışmalar yapılmalıdır.
- Partnerine şiddet uygulayan erkeklere yönelik olarak Prof. Dr. Özlem Cankurtaran tarafından geliştirilmiş olan ve 2014 yılından bu yana Ankara ilinde ŞÖNİM'de uygulanan “**Öfke Kontrol Programı**” tüm illerde yaygınlaştırılmalıdır. Bu alanda

EK- KADINA YÖNELİK ŞİDDETLE MÜCADELE KOORDİNASYON PLANINA İLİŞKİN ÖNERİLER

bireyle çalışma, grupla çalışma yapabilecek ruh sağlığı personeli (sosyal hizmet uzmanı, psikolog, psikiyatrist vb.) özel olarak eğitilmelidir. Bu programa katılmak gönüllülük esasına göre değil 'zorunluluk' çerçevesinde olmalıdır.

- Tecavüz kriz merkezleri açılmalıdır. Bu merkezlerde ruhsal travma, cinsel travma konusunda özel olarak uzmanlaşmış, ruh sağlığı uzmanları (sosyal hizmet uzmanı, psikolog, psikiyatrist vb.) istihdam edilmelidir. Merkezlerin diğer tüm çalışanları tecavüze maruz bırakılan kadına uygun şekilde hizmet verme konusunda özel olarak eğitilmelidir

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Koordinasyon Planı Hedef-2'ye (T.C. Adalet Bakanlığı) İlişkin Öneriler

- Adli görüşme odalarının kullanım kararı mahkeme başkanının inisiyatifine bırakılmamalıdır.
- Kadına yönelik erkek şiddeti ile ilgili duruşmalar, kadının ruh-beden sağlığı ve güvenliği için kapalı olarak gerçekleştirilmelidir.
- Davacı ve davalı tarafların farklı girişlerden salona kabulünün yapılması için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.
- Özellikle tüm hâkim ve savcılara -mümkün görünmüyorsa- öncelikle bu tür davalara bakacak olan hâkim ve savcılara toplumsal cinsiyet eşitliği bilincini geliştirecek eğitimler verilmelidir
- Adalet Bakanlığı'nda, şiddete maruz bırakılan kadınla çalışma konusunda **sosyal hizmet uzmanı** istihdamı sağlanmalıdır

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Koordinasyon Planı Hedef-3'e (T.C. İçişleri Bakanlığı) İlişkin Öneriler

- 2005 yılında değiştirilen yasa ile nüfusu 100.000 olan belediyelerin kadınlara yönelik barınma hizmeti veren merkezlerin açılması görevinin yerine getirilmesi sağlanmalı ve hizmetler izlenmelidir.

EK- KADINA YÖNELİK ŞİDDETLE MÜCADELE KOORDİNASYON PLANINA İLİŞKİN ÖNERİLER

- Kadın Danışma Merkezlerinin sayısı tüm illerde, ilçelerde mahalli olarak artırılmalıdır.
- Tüm güvenlik birimlerine (polis, jandarma), toplumsal cinsiyet eşitliği odaklı farkındalık eğitimleri verilmelidir.
- Güvenlik merkezlerinde, jandarma karakollarında ve polis merkezlerinde kadına yönelik erkek şiddeti ile ilgili çalışma konusunda uzmanlaşmış birimler oluşturulmalıdır. **Bu birimlerde vaka yönetimini gerçekleştirmek ve gerekli mesleki uygulamaları yapmak üzere yeterli sayıda sosyal hizmet uzmanı istihdam edilmelidir.**
- Şiddet gören kadınlar, kadın güvenlik görevlileri ile çalışırken kendilerini daha güvende hissedebilmektedir. Bu tercih göz önünde bulundurularak kadının iyilik hali için tercih etmeleri halinde kadın güvenlik görevlilerle çalışmaları sağlanmalıdır. Bu güvenlik görevlileri şiddet gören kadınla çalışma konusunda özel olarak eğitilmiş, kadın bakış açısına sahip kimseler olmalıdır.
- Görev ihlallerinin, bulunulan kurumdan bağımsız bir merkez tarafından denetlenmesi ve yaptırımların yeniden gözden geçirilmesi önemli bulunmaktadır. Şiddete maruz bırakılan kadının durumuna uygunsuz müdahale edilmesi, emniyet amirliğindeyken kadının örselenmesi ve tacize maruz bırakılması, kadının şikâyetinin ciddiye alınmaması, kadının şikâyetinin şiddet uygulayan eşine haber verilmesi, eşlerin barıştırılmaya çalışılması gibi durumlar ne yazık ki hala yaşanmaktadır. Bu ve benzeri hak ihlallerinin önüne geçilebilmesi için etkili bir denetim mekanizmasının oluşturulması oldukça önemlidir.

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Koordinasyon Planı Hedef 4'e (T.C. Millî Eğitim Bakanlığı) İlişkin Öneriler

- Toplumsal cinsiyet eşitliği bilincini geliştirmek üzere planlanması önerilen eğitimler okul öncesi eğitimden başlamak üzere eğitim yaşamının her seviyesinde, öğrencilerin gelişimsel özellikleri dikkate alınarak modüller halinde verilmelidir.

EK- KADINA YÖNELİK ŞİDDETLE MÜCADELE KOORDİNASYON PLANINA İLİŞKİN ÖNERİLER

- Cinsel sağlık eğitimi; okul öncesi dönemden başlamak üzere eğitim yaşamının her seviyesinde, öğrencilerin gelişimsel özelliklerine uygun şekilde hazırlanarak modüller halinde verilmelidir.
- Özellikle aile içi şiddet ve çocuğa yönelik ihmal/istismarla mücadele etmek üzere; çocuk hakları ve insan hakları temelinde koruyucu-önleyici, güçlendirici çalışmalar (birey, aile, grup ve topluluk düzeyinde) gerçekleştirmek üzere yetişmiş olan sosyal hizmet uzmanları, her düzeydeki (okul öncesi, ilköğretim, orta öğretim) okullarda istihdam edilmeli, **okul sosyal hizmeti** hayata geçirilmelidir.
- Tüm öğretmenlere, okul yöneticilerine ve diğer okul personellerine (hizmet personeli, memur vs.) toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik bilinç geliştirme eğitimleri verilmelidir.

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Koordinasyon Planı Hedef 5'e (T.C. Sağlık Bakanlığı) İlişkin Öneriler

- Sağlık Bakanlığı'nın ilgili birimlerinde ve tüm hastanelerde şiddet konusunda eğitim almış **sosyal hizmet uzmanı** istihdamı sağlanmalıdır. Halihazırda sosyal hizmet uzmanı çalıştıran hastanelerin meslek elemanı kapasitesi artırılarak desteklenmelidir.
- Kadınların maruz kaldıkları şiddet sonrası yasal yollarda kullanabilmeleri için gerekli olan sağlık raporlarının (fiziki ve psikolojik bakımdan) alınmasının yolları kolaylaştırılmalıdır.
- Tüm sağlık personeli şiddete maruz bırakılan kadınla çalışma konusunda özel olarak eğitilmelidir.
- Gizlilik kararı olan kadınların sağlık hizmetlerinden yararlanırken şiddet gördükleri eşleri tarafından bulunmaları hala sıklıkla yaşanan bir durumdur. Saldırganı kadından uzak tutmaya yönelik güvenlik önlemleri alınmalıdır.
- Tüm hastanelerde tecavüz saldırılarına müdahale etmeye yönelik ayrı bir sağlık ekibi oluşturulmalıdır. Ekipte vaka yöneticiliği sorumluluğu sosyal hizmet uzmanı tarafından yerine getirilmelidir. Birim müdahale etmek üzere 24 saat ulaşılabilir olmalıdır.

EK- KADINA YÖNELİK ŞİDDETLE MÜCADELE KOORDİNASYON PLANINA İLİŞKİN ÖNERİLER

- Kadınların saldırı sonrasında ifadelerinin bir kez alınmasını sağlayacak, aynı zamanda kadını gereksinim duyduğu hizmetlere yönlendirecek **çocuk izlem merkezlerine benzer bir kadın izlem merkezi sistemi kurulmalı** ve bu sistem tüm illerde yaygınlaştırılmalıdır.

Diğer Öneriler

- Diyanet İşleri Başkanlığı'nın ilgili birimlerinde ve irşat bürolarında **sosyal hizmet uzmanı** istihdamı sağlanmalıdır
- “Şiddet mağduru kadın” ifadesi güçsüzlüğü çağrıştırmakta, kadını bu özellikle damgalamaktadır. “**Şiddete maruz bırakılan kadın**” ifadesinin kullanımının daha uygun olduğu düşünülerek bu ifadenin kullanımının yaygınlaştırılması sağlanmalıdır.
- Bu alanda hizmet veren tüm kamu, yerel yönetimler, üniversite, özel sektör ve STK'larla (meslek örgütleri, kadın örgütleri vb.) iş birliği ve koordinasyon sağlanmalıdır.
- Tüm illerde periyodik aralıklarla bilgilendirme ve deneyim paylaşımı toplantıları il müdürlüklerinde gerçekleştirilmelidir.
- Yasa gereği bu planlamanın içinde ve dışında olan tüm kamu kurumlarının alana ilişkin farkındalıklarını artıracak eğitimler düzenlenmeli, kamu spotları ve benzeri destek mekanizmaları artırılmalıdır.